

Ege Bölgesindeki Meslek Yüksekokulları Öğrencileri ile Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Hakkında Görüşlerinin Sayısal Değerlendirilmesi ve Karşılaştırılması

Sayfa | 1433

Quantitative Evaluation and Comparison of the Opinions of Vocational School Students and Instructors on Distance Education in the Aegean Region

Tülay GÜMÜŞ , Uzman, Dokuz Eylül Üniversitesi, tulaycam@deu.edu.tr

L. Özlem KARACA AKKAN , Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, ozlem.karaca@deu.edu.tr

Başak GÜRSOY , Öğr. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, basak.gursoy@deu.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 23 Kasım 2023
Kabul tarihi - Accepted: 21 Aralık 2023
Yayın tarihi - Published: 28 Aralık 2023

Öz. Bu çalışmada Ege Bölgesinde bulunan Meslek Yüksekokulları öğrencileri ile bu öğrencilere eğitim veren öğretim elemanlarına uygulanan anket vasıtasıyla uzaktan eğitim süreci, SPSS 29.00 programı çıktıları kullanılarak, açık uçlu sorularda yapılan yorumlar dikkate alınarak ve anketlerdeki sorulara verilen yanıtlar karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının demografik özellikleri ile ölçek arasında ilişki olup olmadığı, süreçte yapıldığı düşünülen hatalar ve katkılar, yorumlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar, iki örneklem grubunun fikir birliği ve fikir ayrılığı yaşadığı noktalar hem veri analizleri hem de karşılaştırmalara dayalı olarak ortaya konulmuştur. 3580 toplam katılımcının yer aldığı araştırmada öğrencilerin okudukları sınıf ile ölçek arasında güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanırken, cinsiyet, yaş gibi belirttikleri demografik özellikleri içeren değişkenler ile ölçek arasında anlamlı ancak zayıf düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarının cinsiyet, yaş, unvan gibi demografik özellikleri ile ölçek arasında herhangi bir ilişkiye rastlanmamış, belirtmiş oldukları değişken bilgilerinin yanıtlar üzerinde etkili olmadığı anlaşılmıştır. Katılımcılara anket sonunda yöneltilen açık uçlu sorularda belirtilen görüşler belirli başlıklarda toplanarak yorumlanmış ve karşılaştırılmış, bundan sonraki çalışmalarda yol gösterici olarak ayrıca değerlendirilmiştir. Buna göre; katılımcı öğrencilerin yüzde 30'u uzaktan eğitim şeklinde eğitim görmek istemediklerini, katılımcı öğretim elemanlarının yüzde 21'i eğitimin yüz yüze olmasının gerekliliğini belirtmişlerdir. Her iki grupta, zamanı daha verimli kullandıklarını ve bunun süreklilik sağladığı, öğrencilere daha fazla ders çalışma süresi gerekliliği, eğitimcilerde de daha fazla iş yükü getirdiği, derslerin teorik ve sosyal içeriklerinin uzaktan eğitim yolu ile verilebileceği, sürecin başarılı bir şekilde işletildiği, kolaylıkla geri bildirim alabildikleri konularında fikir birliğinde oldukları gözlenmiştir. Ancak, tekrarlı izlemenin fayda sağladığı, yüz yüze eğitime göre daha etkili olacağı, tüm derslerin uzaktan yürütülebileceği, uzaktan eğitim ile hiçbir şey öğrenemedikleri ve öğretmedikleri, sınavların yüz yüze olmasının gerekliliği ve güvenilirliği konularında vermiş oldukları yanıtlarda değer farklılıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim süreci, öğrenci görüşleri, öğretim elemanı görüşleri

Abstract. In this study, the distance education process was evaluated by using SPSS 29.00 program outputs, taking into account the comments made in the open-ended questions and comparing the answers given to the questions in the questionnaires by means of the questionnaire applied to the students of Vocational Schools in the Aegean Region and the instructors who teach these students. Whether there is a relationship between the demographic characteristics of students and instructors and the scale, the mistakes and contributions thought to have been made in the process, the similarities and differences between the comments, the points of consensus and disagreement between the two sample groups were revealed based on both data analysis and comparisons. In the study of 3580 total participants, a strong and statistically significant relationship was found between the scale and the class in which the students were enrolled, while there was a significant but weak relationship between the scale and the variables including demographic characteristics such as gender and age. No relationship was found between the demographic characteristics of the lecturers such as gender, age, title and the scale, and it was understood that the variable information they specified was not effective on the responses. Key words: distance education process, student views, instructor views. The opinions expressed in the open-ended questions asked to the participants at the end of the questionnaire were grouped under certain headings, interpreted and compared, and evaluated

separately as a guide for future studies. Accordingly, 30 percent of the participant students stated that they did not want to receive education in the form of distance education, while 21 percent of the participant lecturers stated that face-to-face education was necessary. In both groups, it was observed that they agreed that they used time more efficiently and that this provided continuity, that students needed more study time, that it brought more workload to the instructors, that the theoretical and social contents of the courses could be given through distance education, that the process was run successfully, and that they could easily receive feedback. However, value differences were observed in the answers they gave regarding the benefit of repeated viewing, that it would be more effective than face-to-face education, that all courses could be conducted remotely, that they could not learn and teach anything with distance education, and that exams should be face-to-face and that they should be reliable.

Keywords: Distance education process, student perspectives, instructor perspectives

Extended Abstract

Introduction. The research was carried out by reaching the students studying in 135 Vocational Schools, which provide active education within the scope of 15 universities and 1 Vocational School in the Aegean Region, and the lecturers who teach these students through written and verbal communication, and collecting data through questionnaires directed to them on the internet. With the survey questions applied to the sample of 3412 students and 168 instructors, it focused on the evaluation of hybrid and distance education practices that emerged with the pandemic process and were compulsorily continued due to the earthquake in the Southeastern Anatolia Region in early 2023. According to the data obtained from students and instructors with the questionnaires, it was aimed to obtain data sets on issues such as their opinions about distance education, their experiences, the functioning of the process, positive and negative aspects, and areas open to improvement. In this study, which included a total of 3580 participants, the relationships between the demographic characteristics of the students and the education and training process were meticulously examined, while the effects of the demographic characteristics of the instructors who teach them on the education and training process were evaluated in detail.

This study examines the mandatory changes in the education system and distance education practices due to the global pandemic that started in 2019 and the great earthquake disaster that occurred in 2023. The pandemic, which has affected the world, has caused great changes in the field of education as well as in areas such as sociology, economy, psychology, while threatening human health, and according to 2020 Unesco Reports, three million educators and one and a half billion students were affected. Distance education, which is a part of lifelong learning and was practiced before the pandemic period, has become an alternative to formal education in this process. As of the 2022-2023 academic year, face-to-face education transition period practices were initiated in our country, while education was carried out together as hybrid and distance education due to the earthquake disaster in early 2023. The research deals with the experiences, opinions and thoughts of the students and educators in these processes.

Method. In the data analyses, frequency and mean values of the questions measured by Likert scale, T tests, Anova tests, regression/correlation analyses were used to determine the relationships between the demographic characteristics of students and instructors and the similarities and differences between them. In addition, the responses to the open-ended questions were grouped under thematic headings and the results were evaluated both quantitatively and qualitatively.

Results. The analyses are discussed in detail in the study. Accordingly, a strong and statistically significant relationship was found between students' grade level and their responses on the scale, while a statistically significant but weak relationship was found between other demographic characteristics. On the other hand, it was observed that the demographic characteristics of the instructors had no significant effect on the scale responses.

Considering the rapidly advancing technology, the question asked to measure participation in education with mobile devices that provide access to information anytime and anywhere, 2588 out of 3412 students marked the devices they used to attend the courses as mobile phones. In addition, 2155 laptops, 914 desktop computers and 280 tablets were also marked.

Based on the answers given to the open-ended questions, 30 percent of the students stated that they did not want to receive education through distance education, while 21 percent of the instructors expressed their clear opinions in favor of returning to face-to-face education. This difference is also important in terms of understanding how preferences in distance education are shaped at the individual and institutional levels.

For both groups, it can be said that they are in consensus that they can use time more efficiently in distance education, that it requires more study time for students, that it brings more workload to instructors, and that courses with theoretical and social content can be offered at a distance. However, there are disagreements on some issues. For example, there is a general consensus, albeit numerically different, that repeated viewing is beneficial and that it is more effective than face-to-face education, but there is a clear difference of opinion on the necessity and reliability of face-to-face exams.

Criticisms of the practical courses emphasized that the theoretical part could be taught remotely to ensure learning outcomes, but that visual, auditory activities and practices requiring manual skills should be done face-to-face. Participants stated that exams should be held online in front of a camera and security measures should be taken.

Discussion and conclusion. In this study, the effects of the distance education process on students and instructors were analyzed in depth, and important hypotheses were put forward and examined to understand the relationships between demographic characteristics and these effects. Based on the data provided by the tests and analyzes, a general evaluation of the distance education process was made and recommendations were presented in this context. It is anticipated that the findings of the research will make important contributions to understanding the effectiveness of distance education practices and finding solutions to the challenges in this field. It also draws attention to the problems experienced by students and instructors in issues such as technical infrastructure, administrative support and financial resources, and offers suggestions for making the distance education process more effective and sustainable. The findings of the study may shed light on future studies and strategies to improve distance education processes.

Giriş

Araştırma kapsamındaki 15 üniversite 1 Meslek Yüksekokulu bulunan Ege Bölgesindeki 135 Meslek Yüksekokulu öğrencileri ile bu öğrencilere ders veren öğretim elemanlarına yazılı ve sözlü olarak ulaşılarak, internet ortamında verilerin toplanması yoluyla uygulanan anket ile uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri incelenmiştir. Örneklem, ankete katılan 3412 öğrenci ve 168 öğretim elemanından oluşmaktadır.

2019 yılı başlarında küresel çapta meydana gelen Pandemi süreci ile başlayan ve ardından 2023 yılı başlarında Güneydoğu Anadolu Bölgesinde gerçekleşen deprem nedeniyle zorunlu olarak devam ettirilen hibrit ve uzaktan eğitim uygulamaları hakkında, üniversite öğrencilerinden iki yıllık programlarda okuyanların ve bu öğrencilere eğitim veren öğretim elemanlarının ölçekte verdikleri yanıtlar ile demografik özellikleri arasında ilişki olup olmadığı, sürecin işleyişi, olumlu-olumsuz ve geliştirilmeye açık yönleri hakkındaki görüşleri, eğitim alan ve eğitim verenler arasındaki fikir ayrılıkları ve benzerlikleri veri analizleri ve karşılaştırmalar yolu ile ortaya konulmuştur.

Öğrencilere uygulanan anketlerde toplanan cinsiyet ve alan bilgisi demografik verileri ile ölçek puanları arasında T testleri; öğrenim türü, sınıfı, yaş bilgisi, kayıt şekli verileri ile ölçek puanları arasında Anova testleri yapılarak analiz edilmiştir. Öğretim elemanlarına uygulanan anketlerde de cinsiyet, alan bilgisi, tecrübe sahibi olup olmama durumları, uzaktan eğitim hakkında eğitim alıp almadıkları ile ölçek puanları arasında T testleri; unvan bilgileri ile ölçek puanları arasında Anova testi yapılarak analiz edilmiştir. Her iki anket grubunda ölçek verileri ile değişkenleri arasındaki ilişkiler regresyon ve korelasyon analizleri yapılarak incelenmiştir. Açık uçlu sorulara yanıtlar ve yorumlar benzer konu başlıklarında toplanarak gruplandırılmış hem sayısal hem de fikirselle değerlendirilerek ortaya konulmuştur. Likert ölçeği ile sorulan soruların frekans değerleri ile ortalama değerleri öğrenci ve öğretim elemanlarının verdikleri yanıtlar çerçevesinde karşılaştırılarak analiz edilmiş, yapılan test ve analizlerin verdiği sonuçlara göre uzaktan eğitim uygulaması süreci değerlendirilerek öneriler sunulmuştur.

Teorik Çerçeve

1800'lü yıllara dayanan uzaktan eğitimin doğuşu, literatüre bakıldığında 1840'larda mektupla başlayan öğretim olarak kabul edilir. 1920'li yıllarda radyo vasıtasıyla eğitimler veren BBC (British Broadcasting Corporation) hükümetin desteği ile radyo ve televizyon yayınları yaparak ders anlatımları şeklinde eğitim vermeye devam etmiştir. 1970'lerde radyo ve televizyona ek olarak kaset ve teypler aracılığıyla yürütülmeye devam eden uzaktan öğretim sisteminde 1980'li yıllara gelindiğinde uydu teknolojilerinden de yararlanılmış, CDROM'lar kullanılarak gerçekleştirilmiş, iletişim ağlarında gelişmeler, internet ve bilgisayar teknolojilerinin kullanılması ile sürekli meydana gelen gelişmeler uzaktan öğretim uygulamalarının da bu gelişmeler doğrultusunda değişim içerisinde sürdürülmesine yol açmıştır.

Literatüre bakıldığında uzaktan eğitimin çok sayıda tanımına rastlanmaktadır. Valentine'e göre (2002) uzaktan eğitim, öğrenciler ve eğitimcilerin zaman ve mekan olarak farklı yerlerde olsalar bile Gümüş, T., Karaca Akkan, L. Ö. ve Gürsoy, B. (2023). Ege bölgesindeki meslek yüksekokulları öğrencileri ile öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkında görüşlerinin sayısal değerlendirilmesi ve karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14 (2), 1433-1466.*
DOI. [10.51460/baebd.1394408](https://doi.org/10.51460/baebd.1394408)

derslerin gerçekleştirilmesinde ve öğrenmenin kolaylaştırılmasında bilgi teknolojilerinin kullanımına dayalı öğretim yöntemidir. Schlosser ve Simonson (2002) tarafından uzaktan eğitim, fiziki olarak ayrı yerlerde bulunan öğrenen, kaynaklar ve öğretmenlerin telekomünikasyon sistemlerini kullanarak bir araya gelmesi; yüz yüze ve diğer eğitim teknik ve yöntemlerinin birlikte kullanılabilirdiği eğitim sistemi olarak betimlenmiştir. Kışla (2005) uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yetersiz kaldığı zamanlarda teknolojik gelişmelere de bağlı olarak gündeme geldiğini belirtmiş, Yenil (2009) kişilerin kendi kendilerine öğrenme imkânı sağladığı, geleneksel yöntemlere göre esnek ve bireyin koşullarına göre uyarlanabilir olduğunu belirtmiştir. Özmen'e göre (2010), öğrenenlerin sorumluluklarının farkında olarak zaman ve mekândan bağımsız şekilde öğretmenler ile aralarında teknoloji kullanarak etkileşim kurulmasını sağlayan süreçtir. Allen ve Seaman (2017) uzaktan eğitimin asenkron ya da senkron olarak birden fazla teknolojiden yararlanarak öğrenci ve öğretmenlerin farklı yerlerde bulunsalar bile sürdürülebilir eğitim şekli olduğunu belirtmişler, kullandıkları teknolojileri kablolu, kablosuz ağlar, kapalı devre, mikrodalga, geniş bant sistemleri, fiber sistemler, uydu, açık yayınlar, internet vasıtasıyla tek yönlü veya iki yönlü iletişim araçları olarak sıralamıştır. Aydemir (2018) birbirinden uzakta bireylerin zaman ve mekân esnekliği sağlanarak, teknolojik araçlar ve uygulamalar kullanarak bilgilerin sunulduğu, iletişimin ve etkileşimin kurulduğu bir sistem olarak tanımlamıştır. Daha birçok tanımına rastlamakla birlikte uzaktan eğitim denilince zaman ve mekân yönünden bağımsız ortam, belli bir mekana gitme zorunluluğunun bulunmaması, teknolojik araç ve uygulamaların kullanılarak iletişim ve etkileşim içerisinde bulunduğu, kayıt altına alınabilmesi, tekrar sağlanması gibi bileşenlerle ortak paydada buluşulmaktadır. Uzaktan eğitimin zaruri olması, kullanıcı sayısının gittikçe artması ile yeni bir kavram olan ve uzaktan eğitim yerine kullanılan e-öğrenme, mobil-öğrenme gibi kavramlarda literatüre girmiştir. Mobil cihazlar teknolojisindeki son yıllarda yaşanan gelişmeler, bilgiye her zaman ve her yerde erişimi sağlamaktadır. Nitekim araştırmamıza katılım sağlayan 3412 öğrenci derslere katılım sağladıkları cihazları, birden fazla seçeneğin işaretlenmesine izin verilen soruda 2588 cep telefonu, 2155 dizüstü bilgisayar (laptop), 914 masaüstü bilgisayar, 280 tablet olarak belirtmiştir.

2019 yılı başlarından itibaren dünyayı etkileyen Covid-19 salgını insan sağlığını tehdit ederken, ekonomi, sosyoloji, psikoloji gibi alanların yanında büyük ölçüde eğitime de etki etmiş, salgından altmış üç milyon eğitici ve bir buçuk milyar öğrenci etkilenmiştir (UNESCO, 2020). Diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanı da tüm kademelerinde çeşitli müdahalelere ve uygulamalara maruz kalmıştır. Hayat boyu öğrenmenin parçası olan ve salgın öncesinde de uygulamaları bulunan uzaktan eğitime, yüz yüze eğitimin mümkün olmadığı bu durum için örgün eğitime alternatif olarak başvurulmak zorunda kalmıştır. 2022-2023 eğitim-öğretim yılı itibariyle Türkiye'de yüz yüze eğitime geçiş döneminde 2023 yılı başında yaşanan deprem felaketi nedeniyle eğitim-öğretim yılı sonuna kadar hibrit ve uzaktan eğitim birlikte yürütülmüştür.

Covid-19 pandemisinin yaratmış olduğu küresel sağlık sorunları, uzaktan eğitimi tercih sebebi olmaktan çok zorunluluk haline getirdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Ancak bu zorunluluk altyapı ve uygulama bakımından birçok problemi de beraberinde getirmiştir. (Gürsoy, Akkan ve Gümüş, 2021, s.5) Eğitimin devamlılığının sağlanması amacıyla hızlı bir şekilde uzaktan eğitime geçiş yapılması ile ortaya çıkan alt yapı eksikliği, teknolojik donanım yetersizliği, adaptasyon problemleri gibi olumsuz etkenler bunlardan bazılarıdır. Üniversitelerde gelişen teknolojinin takibi, altyapı sorunlarının çözülmesi, çeşitli eğitim platformları oluşturulması ile sorunlar kısa zaman içinde çözüme ulaştırılmaya

çalışılmıştır. Salgın hastalığın devam etmesi, aşının uygulamaya geçilmesinin 2021 yılını bulması ancak çeşitli varyasyonların ortaya çıkması ile sürecin uzaması, bu süreçte eğitim kurumlarında uzaktan eğitim merkezlerini daha aktif hale getirmiş, merkez olmayan kurumlar kısa zaman içinde bu oluşumu meydana getirmek zorunda kalmıştır. Özellikle üniversitelerde eğitimin bu dönüşüm sürecinde internet tabanlı alt yapı problemleri ve ön hazırlıklarının olmamasından kaynaklanan sıkıntılar ortaya çıkmış bu durum hem öğrencileri hem de öğretim elemanlarını etkilemiştir (Telli ve Altun, 2020, s.25-34). Literatüre bakıldığında uzaktan eğitim ile ilgili Türkiye’de yapılan birçok çalışma bulunmaktadır. Serçemeli’nin (2016) yapmış olduğu çalışmada uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin sosyal izolasyon dolayısıyla öğretim elemanlarına ulaşmada sıkıntı yaşadıkları, teknik olarak internet ve cihaz problemlerine dikkat çekildiği gibi olumsuz etkilerin yanında esnek oluşu, derslerin istenildiğinde yeniden izlenebilme imkânı, en az zaman kaybı gibi olumlu yönleri ele alınmıştır. Teknolojinin getirdiği avantajlardan yararlanma ile eğitimde bir alternatif olarak ele alan çalışmada bulunmaktadır. Bertiz ve arkadaşlarının (2023) yaptığı 65 öğretim elemanının çevrimiçi deneyimi hiç yok iken, 19’unun en az bir kez deneyiminin olduğu bir kamu meslek yüksekokulunda 84 öğretim elemanı ile yapılan online ortamda görüşme formu ile veri toplanan (Mayıs 2020-Aralık 2021) çalışmada Swot Analizi yapılmış ve çalışılan kurumun gelişmekte olan üniversite olduğunu belirtilmiş, alt yapı gücü durumuna göre farklı sonuçlar alınacağı yönünde sonuca varmışlardır.

Demir ve Özdaş’ın (2020) çalışmalarında; uzaktan öğretimin tanımında geçen zaman ve mekândan bağımsız (Kaya, 2002) özelliğinin eğitim süreçlerinde öğretim elemanlarının çeşitli araç-gereç kullanımları ile zenginleştirebileceği belirtilmiştir. Swot Analizi yapılan bir başka çalışmada ise eğitimcilerinde eksikliklerinden bahsederek zayıf yön olarak değerlendirilmiştir. (Krisnawati, Mei ve Puspitaningtyas, 2019, s.53-61)

Online eğitim alan öğrencilerin internete bağlanamama, kendine özel bilgisayarının ya da internetin bulunmaması, aynı ailede kardeşlerin de çevrimiçi eğitim alma zorunluluğu gibi teknik ve teknolojik eksiklikler (Ridei, Shevchenko, Tytun, Pozharytskyi ve Hensitska-Antoniuk, 2021; Dönmez, 2021; Jacqueline ve Smita, 2001; Ali, 2021) çok sayıda çalışmada konu olmuştur. Uzaktan eğitimde eğitim alanların aynı haklara sahip olmamasını dezavantaj olarak inceleyen Ramos-Morcillo ve diğerleri (2020) eğitim alanların eşit haklara sahip olmadıkça başarı oranlarının düşeceği ve eğitimin amacına ulaşamayacağını belirtmişlerdir. Aynı şekilde başka bir çalışmaya göre kırsal bölgelerde internet bağlantısı olmayan öğrencilerin eğitimlerini eşit şartlarda alamadıklarına dikkat çekilmiş ve bu durumun eğitim kurumlarınca desteklenmesi gerekliliği vurgulanmıştır (Wang, Cheng, Yue, McAleer, 2020). Online uygulanan sınavlarda öğrencilerin sınavlarını bireysel olarak yapmadıkları, telefon ve bilgisayar gibi cihazlar ile farklı sayfalarda cevabın internetten bulma çabaları, bulunan cevapların öğrenciler arasında paylaşılması gibi güvenlik sorunları (King, Guyette ve Piotrowski, 2009) incelenmiştir. Eğitimde etkileşim ve iletişim problemleri de derse katılımın az olması, yüz yüze etkileşimin olmayışından jest ve mimiklerin kullanılamaması, öğrenciler ile sık sık görüşememe, aktif katılımın sağlanamamasından kaynaklandığına ilişkin çok sayıda çalışma mevcuttur. (Gewin, 2020, s. 295-296) Öte yandan yüz yüze eğitimin yapılamadığı zaruri durumlarda çevrimiçi eğitimin ihtiyaçları karşılama açısından bir fırsat olarak değerlendirilebileceği yönünde (Almaghaslah ve Alsayari, 2020, s.795-802) ve benzer şekilde durumun teknolojiyi kullanma konusunda becerilerin artması, farkındalığın sağlanması, halka açık eğitimler ve etkinliklere olanak sağladığından üniversitenin adının

duyurulmasında da etkili olabileceği yönünde araştırmalar bulunmaktadır. (De Paepe, Zhu, DePryck, 2018, s.303-323)

Analiz ve Bulgular

Sayfa | 1441

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Öğrencilere uygulanan ölçekte uzaktan eğitim ile ilgili görüşler farklı değişkenler ile incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan ankette 6 demografik özellik, 2 açık uçlu soru ve 20 beşli Likert tipinde sorudan yararlanılmıştır. Verilerin analizi istatistiksel değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Öğrenci değerlendirmelerinin genel ortalaması, uzaktan eğitim hakkında değerlendirmelerinin ortalaması, öğretim elemanları hakkında değerlendirmelerinin ortalaması ve sınavlar hakkında değerlendirmelerinin ortalaması alınarak demografik özelliklerine göre farklılık olup olmadığı, aritmetik ortalamaları, standart sapma değerleri hesaplanarak, değişkenlerin ilişkilerini incelemek üzere T-testi, Anova testi ile analizler yapılmış, aralarındaki ilişkiler korelasyon ve regresyon analizleri ile yorumlanmıştır. Araştırma verilerine göre öğrencilerin yaşları, alan bilgileri, cinsiyetleri, okula kayıt şekilleri, okudukları sınıf bilgileri ve öğrenim türlerine ilişkin değişkenleri ile sorulara verilen yanıtların ortalamaları arasında analizler çok yönlü olarak yapılarak herhangi bir farklılık gösterip göstermediği gözlenmiştir.

Öğretim elemanlarına uygulanan ölçek örneklemi 168 katılımcıdan oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak kullanılan ankette 5 demografik özellik, 3 açık uçlu soru ve 24 beşli Likert tipinde sorudan yararlanılmıştır. Verilerin analizi öğretim elemanlarının görüşlerinin ortalaması alınarak demografik özelliklerine göre farklılık olup olmadığı, aritmetik ortalamalar, standart sapma değerleri hesaplanarak, değişkenlerin ilişkilerini incelemek üzere T-testi, Anova testi ile analizler yapılmıştır. Araştırma verilerine göre öğretim elemanlarının alan bilgileri, cinsiyetleri, unvanları, daha önceden tecrübe sahibi olup olmadıkları ve bu konu üzerine eğitim alıp almadıklarına ilişkin değişkenler ile sorulara verilen yanıtların ortalamaları arasında analizler çok yönlü olarak incelenmiştir.

Uzaktan Öğretim ile İlgili Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Katılımcılardan alınan verilerin güvenilirlik testleri, faktör ve frekans analizleri yapılarak uygulanabilirlik düzeyleri tespit edilmiş ve sonrasında T-testleri ve Anova testleri, regresyon ve korelasyon analizleri ile aralarındaki anlamlılık ve ilişki düzeyleri istatistiksel olarak yorumlanmıştır.

Güvenilirlik Testi

Veri girişleri yapılan ölçeğin Güvenilirlik Cronbach's Alpha Katsayısını 0.95 olduğu görülmüştür. Uygulanan anketin güvenilirlik düzeyi standartlara göre oldukça yüksek çıkmıştır ($0.80 < R_2 < 1.00$ yüksek güvenilirlikte) (ALPAR R., 2013). Anketteki her bir maddenin çıkarılması halinde Cronbach's Alfa Güvenilirlik Düzeyinin 0.94'ün üzerinde kalacağı görülmüştür.

Uzaktan öğretim ile ilgili genel değerlendirmelerin sorulduğu 16 sorudan oluşan grupta sonucunda ortalama alınarak güvenirlik testi yapılmış Cronbach's Alfa Güvenirlik Düzeyinin yüksek düzeyde 0.94 olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitim yolu ile ders veren öğretim elemanları ile ilgili değerlendirmelerin sorulduğu 8 sorudan oluşan grupta sonucunda ortalama alınarak güvenirlik testi yapılmış Cronbach's Alfa Güvenirlik Düzeyinin yüksek düzeyde 0.95 olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitim yolu ile sınavların ve verilen ödevler ile ilgili değerlendirmelerin sorulduğu 6 sorudan oluşan grupta sonucunda ortalama alınarak güvenirlik testi yapılmış Cronbach's Alfa Güvenirlik Düzeyinin yüksek düzeyde 0.75 olduğu görülmüştür ($0.60 < R^2 < 0.80$ oldukça güvenilir).

Faktör Analizleri

Araştırmada verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi ile belirlenmiştir. Tespit edilen .953 değeri oldukça yüksek ve "mükemmel değer" kriterindedir ve ölçeğimizde her bir değişkenin diğer değişkenlerce mükemmel derecede tahmin edilebilir olduğunu göstermektedir. Sigma değeri de .000 olup anket faktörlerinin anlamlı olduğu görülmektedir. (Çokluk, Ö. ve ark.,2012)

Varyans analizinde değerlerin 0.50'nin üzerinde olması beklenir. Çok faktörlü desenlerde varyansın 0.40 -0.60 arasında olması yeterli olarak kabul edilebilir (Çokluk ve ark., 2012:245) Programın verdiği değer 0.74'dür ve faktör sayısı 2 olarak belirlenmiştir. Birin altındaki değerler alınmamıştır.

Frekans Analizleri

Tablo 1.
Öğrencilere uygulanan ölçek frekans analizi

Değişken	Değer	Frekans	Toplam
Cinsiyet	Kadın	1392	3399
	Erkek	2007	
Yaş	18-24	3036	3404
	25-34	215	
	35-44	119	
	45 ve üstü	34	
Alan	Teknik	2521	3360
	Sosyal	839	
Kayıt Şekli	ÖSYM	3174	3412
	Yatay Geçiş	86	
	Af Kanunu	65	
	Diğer	87	
Öğrenim Türü	Örgün Öğretim	1929	3406
	İkinci Öğretim	1131	
	Uzaktan Öğretim	346	

Sınıf	1.Sınıf	1557	3361
	2.Sınıf	1748	
	Beklemeli	56	

T-Testleri ve Anova Testleri

Tablo 2.

T testleri ve Anova testlerine göre varyans dağılımları

	Uzaktan Eğitim Hakkında Görüş Ortalaması	Öğretim Elemanları Hakkında Görüş Ortalaması	Sınavlar Hakkında Görüş Ortalaması
Cinsiyet	<i>Sig=.000</i>	<i>Sig=.000</i>	<i>Sig=.000</i>
Sınıf	<i>Sig=.000</i>	<i>Sig=.000</i>	<i>Sig=.000</i>
Öğrenim Türü	<i>Sig=.000</i>	<i>Sig=.000</i>	<i>Sig=.035</i>
Yaş	<i>Sig=.001</i>	<i>Sig=.000</i>	<i>Sig=.056</i>
Kayıt Şekli	<i>Sig=.017</i>	<i>Sig=.119</i>	<i>Sig=.070</i>
Alan Bilgisi	<i>Sig=.284</i>	<i>Sig=.232</i>	<i>Sig=.919</i>

2 değişkenin bulunduğu sorularda yapılan T testleri ile 3 ve daha fazla değişkenin bulunduğu sorularda yapılan ANOVA testleri sonuçlarına göre;

Cinsiyet, sınıf ve öğrenim türü bilgilerine göre; uzaktan eğitim, öğretim elemanları ve sınavlar hakkında görüş ortalamalarının homojen dağılım gösterdiği görülmektedir.

Yaş bilgilerine göre uzaktan eğitim ve öğretim elemanları hakkında görüşlerin varyansları homojen dağılım gösterirken sınavlar hakkında görüşleri eşit dağılım göstermemiştir.

Kayıt şekillerine göre öğrencilerin uzaktan öğretim ile ilgili görüş ortalamaları eşit dağılım gösterirken, öğretim elemanları ve sınavlar hakkında görüşleri eşit dağılımı yansıtmamaktadır. Öğrencilerin yaklaşık 0.93'ü ÖSYM yolu ile yerleştirilmiş olduğunu işaretlemiştir.

Alan bilgilerine göre her üç grupta da varyansların eşit dağılım göstermediği görülmektedir. Ankete teknik alanda eğitim alan öğrenciler, sosyal alanda eğitim alan öğrencilere göre üç katı fazla katılım sağlamıştır.

Cinsiyet ve Görüş Ortalamaları T Testi Tablosu

Tablo 3.

Uzaktan öğretim ölçeği puanlarının öğrenci cinsiyete göre T testi tablosu

Değişkenler	Gruplar	N	X	ss	t testi		
					t	sd	P
Uzaktan Öğretim Genel Görüş	Kadın	1390	3.0421	.86444	-4.225	3390	.000
	Erkek	2002	3.1786	.96511	-4.310	3180.148	.000

Gümüş, T., Karaca Akkan, L. Ö. ve Gürsoy, B. (2023). Ege bölgesindeki meslek yüksekokulları öğrencileri ile öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkında görüşlerinin sayısal değerlendirilmesi ve karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (2), 1433-1466.

DOI. 10.51460/baebd.1394408

Öğretim Elemanları Hakkında Görüş	Kadın	1379	3.3555	1.15833	-1.436	3373	.151
	Erkek	1996	3.4169	1.26237	-1.459	3117.452	.145
Sınavlar Hakkında Görüş	Kadın	1378	3.2295	1.01135	-4.598	3370	.000
	Erkek	1994	3.4030	1.12098	-4.685	3142.633	.000

Cinsiyet ve Uzaktan Öğretim Hakkında Görüşlerin İncelenmesi

H₀ = Cinsiyetin uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H₁ = Cinsiyetin uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 3 incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin cinsiyete göre uzaktan öğretimle ilgili görüş ortalamaları arasında (t[3390]= -4.225; p<.05), (t[3180.148]= -4.310; p<.05) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Erkek öğrencilerin anketteki görüşleri daha olumludur. (3.1786>3.0421) *H₁ Hipotezi kabul edilir.*

Cinsiyet ve Öğretim Elemanları Hakkında Görüşlerin İncelenmesi

H₀ = Cinsiyetin öğretim elemanları hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H₁ = Cinsiyetin öğretim elemanları hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Ankete katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğretim elemanları hakkında sorulan sorularla ilgili yanıtlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir (t[3373]= -1.436; p>.05), (t[3117.452]= -1.459; p>.05). Erkek öğrencilerin anketteki görüşleri daha olumludur (3.4169>3.3555). *H₀ Hipotezi kabul edilir.*

Cinsiyet ve Sınavlar Hakkında Görüşlerin İncelenmesi

H₀ = Cinsiyetin sınavlar hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H₁ = Cinsiyetin sınavlar hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 3 incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin cinsiyete göre sınav ile ilgili görüş ortalamaları aralarında (t[3370]= -4.598; p<.05), (t[3142.633]= -4.685; p<.05) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Erkek öğrencilerin anketteki görüşleri daha olumludur (3.4030>3.2295). *H₁ Hipotezi kabul edilir.*

Öğrencilerin cinsiyetlerinin anket ölçeğine verdikleri yanıtlar üzerinde uzaktan öğretim ve sınavlar hakkında sorulan sorulara verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülürken, öğretim elemanları hakkında yanıtları arasında herhangi bir farklılık yaratmadığı anlaşılmıştır.

Alan ve Görüş Ortalamaları T Testi Tablosu

Tablo 4.

Uzaktan öğretim ölçeği puanlarının eğitim görülen alana göre T testi tablosu

Değişkenler	Gruplar	N	X	ss	t testi		
					t	sd	P
Uzaktan Öğretim Genel Görüş	Teknik Bilimler	2514	3.1277	.93342	.475	3351	.635
	Sosyal Bilimler	839	3.1101	.91357	.481	1464.345	.631
Öğretim Elemanları Hakkında Görüş	Teknik Bilimler	2501	3.3945	1.22828	.454	3334	.650
	Sosyal Bilimler	835	3.3723	1.20505	.459	1454.526	.647
Sınavlar Hakkında Görüş	Teknik Bilimler	2501	3.3509	1.08479	1.681	3332	.093
	Sosyal Bilimler	833	3.2780	1.07997	1.685	1431.339	.092

Alan ve Uzaktan Öğretim Hakkında Görüşlerin İncelenmesi

H_0 = Öğrenim görülen alanın uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H_1 = Öğrenim görülen alanın uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 4 incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri alanları ile uzaktan öğretimle ilgili görüş ortalamaları arasında ($t[3351]= .475$; $p>.05$), ($t[1464.345]= .481$; $p>.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Teknik alanda öğrenim gören öğrencilerin anketteki görüşleri daha olumludur ($3.1277>3.1101$). H_0 Hipotezi kabul edilir.

Alan ve Öğretim Elemanları Hakkında Görüşlerin İncelenmesi

H_0 = Öğrenim görülen alanın öğretim elemanları hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H_1 = Öğrenim görülen alanın öğretim elemanları hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 4 incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri alanları ile öğretim elemanları hakkında sorulan sorularla ilgili yanıtlarının ortalamaları arasında ($t[3334]= .454$; $p>.05$), ($t[1454.526]= .459$; $p>.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Teknik alanda öğrenim gören öğrencilerin anketteki görüşleri daha olumludur ($3.3945>3.3723$). H_0 Hipotezi kabul edilir.

Alan ve Sınavlar Hakkında Görüşlerin İncelenmesi

H_0 = Öğrenim görülen alanın sınavlar hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H_1 = Öğrenim görülen alanın sınavlar hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 4 incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri alanları ile sınav ile ilgili görüş ortalamaları arasında ($t[3332]= 1.681$; $p>.05$), ($t[1431.339]= 1.685$; $p>.05$), istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Teknik alanda öğrenim gören öğrencilerin anketteki görüşleri daha olumludur ($3.3509>3.2780$). *H0 Hipotezi kabul edilir.*

Öğrencilerin öğrenim gördükleri alanın (Teknik/Sosyal) anket ölçeğine verdikleri yanıtlar üzerinde istatistiksel olarak herhangi bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanlarının Öğrenci Yaşlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 5.

Uzaktan öğretim ölçeği puanlarının öğrenci yaş aralıklarına göre Anova testi tablosu

Yaş	N	X	ss	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
18-24 yaş	3036	2.6378	.78320	Gruplar Arası	13.068	3	4.356	6.939	.000
25-34	215	2.9494	.85228	Grup İçi	811.680	1293	.628		
35-44	119	3.0156	.89898	Toplam	824.748	1296			
45-54	34	2.6343	.82079						
Toplam	3404								

H0 = Öğrenci yaşlarının uzaktan öğretim ile ilgili görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H1= Öğrenci yaşlarının uzaktan öğretim ile ilgili görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 5 incelendiğinde **H1 hipotezi** “öğrenci yaşlarının uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi vardır” kabul edilerek, aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. ($F=6.939$; $p<.05$). Buna göre anket genel ortalamalarına etki eden yaş aralıklarında incelenmek üzere Post Hoc testi yapılarak; 25-34 yaş aralığı ile 35-44 yaş aralığı öğrencilerin, 18-24 yaş aralığında olan öğrencilere göre daha olumlu yanıtlar verdiği gözlenmiştir.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanlarının Öğrenci Kayıt Şekline Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 6.

Uzaktan öğretim ölçeği puanlarının öğrenci kayıt şekline göre Anova testi tablosu

Yaş	N	X	ss	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
ÖSYM	3174	2.6469	.79134	Gruplar Arası	9.060	3	3.020	4.784	.003
Yatay Geçiş	86	2.9699	.86986	Grup İçi	814.296	1290	.631		
Af Kanunu	65	3.1179	.91573	Toplam	823.356	1293			
Diğer	87	2.7687	.73672						
Toplam	3412	2.6678	.79798						

H0 = Öğrenci yerleştirilme şekillerinin uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi yoktur.

H1= Öğrenci yerleştirilme şekillerinin uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi vardır.

Tablo 6 incelendiğinde **H1 hipotezi** “öğrenci yerleştirilme şekillerinin uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi vardır” kabul edilerek, aralarında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. ($F=4.784$; $p<.05$). Buna göre anket genel ortalamalarına etki eden kayıt şekilleri incelenmek üzere Post Hoc testi yapılmış ve yatay geçiş ve af yolu ile gelen öğrencilerin, ÖSYM ile gelenlere göre daha olumlu yanıtlar verdikleri gözlenmiştir.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanlarının Öğrenci Sınıfına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 7.

Uzaktan öğretim ölçeği puanlarının öğrenci sınıfına göre Anova Testi Tablosu

Sınıf	N	X	ss	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P
1.sınıf	1557	2.8380	.81336	Gruplar Arası	78.164	2	39.082	52.864	.000
2.sınıf	1748	3.1286	.89987	Grup İçi	2482.537	3358	.739		
Beklemeli	56	2.5960	.83664	Toplam	2560.700	3360			
Toplam	3361	2.9851	.87299						

$H_0 =$ Öğrenci sınıfının uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi yoktur.

$H_1 =$ Öğrenci sınıfının uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi vardır.

Tablo 7 incelendiğinde öğrencinin sınıf bilgisinin uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde anlamlı bir farklılığın olduğu **H1 hipotezi** kabul edilir. ($F=52.864$; $p<.05$). İstatistiksel olarak anlamlı fark olduğundan anket genel ortalamalarına etki eden sınıf bilgileri incelenmek üzere Post Hoc testi yapılarak; 1.sınıf öğrencilerinin beklemeli öğrencilere göre ve 2. Sınıf öğrencilerinin 1.sınıf ve beklemeli öğrencilere göre daha olumlu yanıtlar verdikleri anlaşılmıştır.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanlarının Öğrenim Türüne Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 8.

Uzaktan öğretim ölçeği puanlarının öğrenim türüne göre Anova testi tablosu

Öğrenim Türü	N	X	ss	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
ÖÖ	1929	2.9662	.86933	Gruplar Arası	21.773	2	10.886	14.430	.000
İÖ	1131	3.0717	.89025	Grup İçi	2567.323	3403	.754		
Uzaktan	346	2.7942	.78886	Toplam	2589.096	3405			
Toplam	3406	2.9837	.87200						

$H_0 =$ Öğrenim türünün uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi yoktur.

$H_1 =$ Öğrenim türünün uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi vardır.

Tablo 8 incelendiğinde “öğrenci öğrenim türünün uzaktan öğretim ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi vardır.” **H1 hipotezi** kabul edilir. ($F=14.430$; $p<.05$). İstatistiksel olarak anlamlı fark olduğundan anket genel ortalamalarına etki eden öğrenim türü bilgileri incelenmek üzere Post Hoc testi yapılarak; örgün öğretim öğrencilerinin uzaktan öğretim öğrencilerine göre, ikinci öğretim öğrencilerinin de örgün ve uzaktan öğretim öğrencilerine göre daha olumlu yanıtlar verdikleri gözlenmiştir.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puan Ortalamaları ile Bağımsız Değişkenler Arasındaki İlişkilerinin İncelenmesi (Regresyon ve Korelasyon Analizleri)

Literatürde farklı sınıflandırmalar bulunmakla birlikte genelde;

.00-.30 – zayıf

.31-.49 – orta

.50-.69 – güçlü

.70-.100 çok güçlü ilişki olduğu şeklinde yorumlamaktadır (Tavşancıl,2006).

Cinsiyet ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelenmesi

H_0 = Cinsiyet ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H_1 = Cinsiyet ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Regresyon analizine göre; öğrenci cinsiyet bilgileri uzaktan eğitim hakkında uygulanan anket verilerini %128 oranında etkilemektedir. Sig<.05 olduğundan aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. **H_1 Hipotezi kabul edilir.**

Tablo 9.

Öğrenci cinsiyetleri ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişki (korelasyon)

	Cinsiyet	Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması
Cinsiyet	1	.079
Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması	.079	1

Tablo 9’da verilen Pearson Korelasyon analizine göre öğrenci cinsiyetleri ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişkinin zayıf düzeyde, pozitif yönde ($r=.079$; $p<.05$); ilişki olduğu görülmektedir.

Öğrenim Görülen Alan ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelenmesi

H_0 = Öğrenim görülen alan ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H_1 = Öğrenim görülen alan ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Regresyon analizi sonuçlarına göre öğrencilerin eğitim aldıkları alanlarının (Teknik/Sosyal) uzaktan eğitim hakkında uygulanan anket verilerini %44 oranında etkilemektedir. Sig>.05 olduğundan aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. **H_0 Hipotezi kabul edilir.**

Tablo 10.

Öğrenim görülen alan bilgisi ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişki (korelasyon)

	Alan	Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması
Alan	1	.003
Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması	.003	1

Tablo 10'da verilen Pearson Korelasyon analizine göre öğrencilerin öğrenim gördükleri alanları ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasında ($r=.003$; $p>.05$); ilişkinin zayıf düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğrenci Yaşları ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelemesi

H_0 = Öğrenci yaşları ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H_1 = Öğrenci yaşları ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Regresyon analizi sonuçlarına göre öğrenci yaşları, uzaktan eğitim hakkında uygulanan anket verilerini %108 oranında etkilemektedir. $Sig<.05$ olduğundan aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. **H_1 Hipotezi kabul edilir.**

Tablo 11.

Öğrenci yaşları ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişki (korelasyon)

	Yaş	Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması
Yaş	1	.099
Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması	.099	1

Tablo 11'de verilen Pearson Korelasyon analizine göre öğrenci yaşları ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişkinin zayıf düzeyde, pozitif yönde ($r=.099$; $p<.05$); ilişki olduğu görülmektedir.

Öğrenci Kayıt Şekli ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelemesi

H_0 = Öğrenci kayıt şekli ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H_1 = Öğrenci kayıt şekli ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Regresyon analizine göre; öğrencilerin okudukları programa kayıtlanma şekilleri uzaktan eğitim hakkında uygulanan anket verilerini %74 oranında etkilemektedir. $Sig>.05$ olduğundan aralarında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. **H_0 Hipotezi kabul edilir.**

Tablo 12.

Öğrencilerin kayıt şekilleri ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişki (korelasyon)

	Kayıt Şekli	Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması
Kayıt Şekli	1	.073
Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması	.073	1

Tablo 12'de verilen Pearson Korelasyon analizine göre öğrencilerin kayıt şekilleri ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasında ilişki zayıf düzeyde, pozitif yönde ($r=.073$; $p<.05$); ilişki olduğu görülmektedir.

Öğrenci Sınıfı ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelemesi

H_0 = Öğrenci sınıfı ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H_1 = Öğrenci sınıfı ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Sayfa | 1450

Regresyon analizi sonuçlarına göre; öğrencilerin okudukları sınıfları uzaktan eğitim hakkında uygulanan anket verilerini %127 oranında etkilemektedir. Sig<.05 olduğundan aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. **H_1 Hipotezi kabul edilir.**

Tablo 13.

Öğrencilerin okudukları sınıf ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişki (korelasyon)

	Sınıfı	Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması
Sınıfı	1	.133
Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması	.133	1

Tablo 13’de verilen Pearson Korelasyon analizine göre öğrencilerin okudukları sınıf ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasında ilişki çok güçlü düzeyde, pozitif yönde ($r=.133$; $p<.05$); ilişki olduğu görülmektedir.

Öğrenim Türü ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelemesi

H_0 = Öğrenim türü ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H_1 = Öğrenim türü ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Regresyon analizi sonuçlarına göre; öğrencilerin öğrenim türleri (örgün-ikinci-uzaktan öğretim) uzaktan eğitim hakkında uygulanan anket verilerini %40 oranında etkilemektedir. Sig>.05 olduğundan aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. **H_0 Hipotezi kabul edilir.**

Tablo 14.

Öğrencilerin okudukları öğrenim türleri ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişki (korelasyon)

	Öğrenim Türü	Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması
Öğrenim Türü	1	-.016
Uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması	-.016	1

Tablo 14’de verilen Pearson Korelasyon analizine göre öğrencilerin öğrenim türleri ile uzaktan öğretim ölçeği puan ortalaması arasında ilişki negatif yönde etkileştiği ve ($r=-.016$; $p>.05$); aralarında zayıf yönde ilişki olduğu görülmektedir.

Anket Veri Gruplamaları ile Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki (Korelasyon)

Tablo 15.

Veri gruplamaları puan ortalaması arasındaki ilişki (korelasyon)

	Uzaktan öğretim hakkında görüş ortalamaları	Öğretim elemanları hakkında görüş ortalamaları	Sınavlar hakkında görüş ortalamaları
Uzaktan öğretim hakkında görüş ortalamaları	1	.889	.845
Öğretim elemanları hakkında görüş ortalamaları	.889	1	.824
Sınavlar hakkında görüş ortalamaları	.845	.824	1

Tablo 15’de verilen Pearson Korelasyon analizine göre veri gruplamaları karşılaştırmaları incelendiğinde; uzaktan öğretim ile ilgili görüş ortalamaları ile öğretim elemanları hakkındaki görüş ortalamaları arasında çok güçlü ve pozitif yönde ($r=.889;p<.05$) istatistiksel olarak anlamlı ilişki, uzaktan öğretim ile ilgili görüş ortalamaları ile sınavlar hakkında görüş ortalamaları arasında çok güçlü ve pozitif yönde ($r=.845;p<.05$) ilişki olduğu görülmektedir. Aynı şekilde öğretim elemanları hakkındaki görüş ortalamaları ile sınavlar hakkında görüş ortalamaları arasında çok güçlü ve pozitif yönde ($r=.824;p<.05$) istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

Uzaktan Eğitim Ölçeğindeki Açık Uçlu Soruların Değerlendirilmesi**Uzaktan Eğitim Sürecinde Üniversitenizin Sağladığı Platformda En Çok Kullandığınız Araçlar Nelerdir? Sorusuna Yapılan Yorumların Değerlendirilmesi**

Ankete katılanların %37’si canlı ders, %19’u mesajlar %8’i anketler, %4’ü forum, %20’si kısa sınav ve testler, %10’u diğer, %2’si hiçbiri olarak işaretleme yapmışlardır. Diğer seçeneğini işaretleyen öğrenciler açıklama kısmında kayıtlar ve kaynakları en çok kullandıkları araçlar olarak ifade etmişlerdir. Cevap veren öğrencilerin şıkları işaretleme sayıları şöyledir:

Canlı ders	: 2043
Mesajlar	: 1060
Anketler	: 424
Forum	: 218
Kısa Sınav ve Testler	: 1110
Diğer	: 599
Hiçbiri	: 92

Buna göre; uzaktan eğitim sürecinde aktif olan öğrencilerin genellikle canlı derslere ve ders içi uygulanan kısa sınav ve testlere katılım gösterdikleri, mesajlar bölümünü kullandıkları anlaşılmaktadır.

Uzaktan Eğitim Sürecinin Daha İyi Hale Getirilip Geliştirilebilmesi İçin Önerileriniz Nelerdir? Sorusuna Yapılan Yorumların Değerlendirilmesi

Öğrencilere sorulan açık uçlu “uzaktan eğitim sürecinin daha iyi hale getirilip geliştirilebilmesi için önerileriniz nelerdir?” sorusunda 636 adet yorum bulunmaktadır:

Bunlardan 191’i “uzaktan eğitim olmasın” ya da “yüz yüze eğitime dönülsün” şeklinde net ve kısa içeriklidir. Yorumların bir kısmında psikolojik olarak olumsuz etkilendikleri ve uzaktan eğitim yoluyla aldıkları derslerde öğrenim kazanımlarını elde edemedikleri ele alınmıştır.

99 yorumda sınavlardan söz edilmiş, sınavların yüz yüze olması gerekliliği, sınavların ödev şeklinde uygulanmaması gerektiği, devam koşulu olmadığından sınavlarda düşük not almalarına sebebiyet verdiği şeklinde görüş bildirilmiştir.

84 yorumda öğretim elemanları hakkında görüş bildirilmiş, kendilerine de teknik destek sağlanması, kamera ve ses kayıtlarının kalitesinin artırılması gerektiği, çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi, öğretim elemanları ile yüz yüze görüşmenin şart olduğu gibi fikirlerini eklemiştir.

73 yorumda internet bağlantı problemleri, teknik alt yapı ve yazılım-donanım yetersizliklerden bahsedilmiştir. Yorumlarda çok sayıda öğrencinin internet ulaşımının yetersiz kaldığı gözlenmektedir.

58 öğrenci yorumlarında özellikle uygulama içerikli ders alan ve teknik programlarda öğrenim gören öğrencilerin uzaktan eğitimin uygulama derslerinde yetersiz kaldığı konusunda fikirlerini bildirmişlerdir.

52 yorum “uzaktan eğitim devam etsin” şeklindedir. Bu öğrencilerin yorumlarının devamında ya aynı zamanda çalışıyor olmalarından ya da yaşanan depremden kaynaklandığı belirtilmiştir.

31 yorumda uzaktan eğitimde yüz yüze eğitime göre verim alamadıkları konusunda ifadelere yer verilmiştir.

24 yorumda hibrit eğitim sistemini benimsedikleri, yüz yüze isteyen öğrencilerin eğitimlerine okulda, devam etme durumu olmayanlarında uzaktan devam edebilecekleri önerilmiştir.

13 yorumda iletişim konusuna değinilmiş, sosyalleşme olmadığından psikolojik durumlarına olumsuz etki ettiği, görüş paylaşımında bulunulmasını kısıtladığı, akranları ve öğretim elemanları ile yeterince etkileşim kuramadıkları belirtilmiştir.

Tablo 16.

Öğrencilerin açık uçlu soruya verdikleri cevapların sayısal gösterimi

Uzaktan Eğitim Sürecinin Daha İyi Hale Getirilip Geliştirilebilmesi İçin Önerileriniz Nelerdir?	
Uzaktan eğitim uygulanmasın / Yüz yüze eğitim istiyoruz	191
Sınavlar yüz yüze yapılmalı, ödev şeklinde sınav uygulanmamalı	99
Öğretim elemanlarının teknik ihtiyaçları giderilmeli ve yüz yüze iletişim halinde de olmak gerekli	84

Gümüş, T., Karaca Akkan, L. Ö. ve Gürsoy, B. (2023). Ege bölgesindeki meslek yüksekokulları öğrencileri ile öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkında görüşlerinin sayısal değerlendirilmesi ve karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14 (2), 1433-1466.*

DOI. [10.51460/baebd.1394408](https://doi.org/10.51460/baebd.1394408)

Uygulamalı dersler ve teknik program dersleri yüz yüze yapılmalı	58
Uzaktan eğitimin devam ettirilmeli	52
Teknik alt yapı ve yazılım-donanım yetersiz, internet bağlantısı problemleri giderilmeli	73
Uzaktan eğitimde verim alınamaması	31
Eğitim hibrit sistemde devam etmeli	24
İletişim ve etkileşim yetersiz	13

Uzaktan Öğretim Yoluyla Ders Veren Öğretim Elemanları Görüşlerinin Değerlendirilmesi**Güvenilirlik Testi**

SPSS 29.00 İstatistik programına veri girişleri yapılarak Güvenilirlik Cronbach's Alpha Katsayısının %91 verdiği görülmüştür. Uygulanan anketin güvenilirlik düzeyi standartlara göre oldukça yüksek çıkmıştır. Anketteki her bir maddenin çıkarılması halinde Cronbach's Alfa Güvenilirlik Düzeyinin %90'nın üzerinde kalacağı gözlenmiştir.

Faktör Analizleri

Araştırmada verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi ile belirlenmiştir. Alınan .922 değeri oldukça yüksektir. Bu değer yüksek olması ölçeğimizde her bir değişkenin diğer değişkenlerce mükemmel derecede tahmin edilebilir olduğu anlamına gelmektedir. Değerin 0.50'den düşük çıkması durumu faktör analizine devam edilemeyeceğini gösterir. (Çokluk ve ark., 2012: 207)

Frekans Analizleri

Tablo 17.
Öğretim elemanlarına uygulanan ölçek frekans analizi

Değişken	Değer	Frekans	Toplam
Cinsiyet	Kadın	90	167
	Erkek	77	
Alan	Teknik	103	163
	Sosyal	60	
Tecrübe	Uzaktan Ders Verdim	139	153
	Uzaktan Ders Aldım	14	
Eğitim alma durumu	Uzaktan Ders Verme ile İlgili Eğitim Aldım	86	164
	Uzaktan Ders Verme ile İlgili Eğitim Almadım	78	
Unvan	Profesör	18	162
	Doçent Doktor	26	
	Doktor Öğretim Üyesi	20	
	Öğretim Görevlisi Dr.	30	
	Öğretim Görevlisi	51	
	Araştırma Görevlisi	7	
	Diğer	10	

T-Testleri ve Anova Testleri

Tablo 18.

Öğretim elemanlarına uygulanan ölçek T testleri ve Anova testlerine göre varyans dağılımları

Alan Bilgisi	Sig=0.677
Cinsiyet	Sig=0.875
Tecrübe	Sig=0.190
Eğitim Alma	Sig=0.430

Yapılan T testlerinde $P > 0.05$ olduğundan varyansların eşit dağılım gösterdiği görülmüştür.

Tablo 19.

Öğretim elemanları demografik özellikleri ile uzaktan öğretim ölçeği puanları arasındaki ilişkilerin incelenmesi (T Testi)

Değişkenler	Gruplar	N	X	ss	t testi		
					t	sd	P
Görüşlerin Ortalaması	Teknik Bilimler	101	2.8613	.73234	.417	159	.677
	Sosyal Bilimler	60	2.8116	.72727	.418	124.775	.677
	Kadın	89	2.8480	.74319	.157	163	.875
	Erkek	76	2.8300	.71860	.157	160.475	.875
	Ders Verdim	138	2.8740	.73219	1.317	149	.190
	Ders Aldım	13	2.5975	.61965	1.512	15.341	.151
	Eğitim Aldım	86	2.8891	.71465	.791	160	.430
	Eğitim Almadım	76	2.7975	.75877	.788	154.762	.432

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanları ile Eğitim Verilen Alan Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

H0= Eğitim verilen alanın uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H1= Eğitim verilen alanın uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 19 incelendiğinde ankete katılan öğretim elemanlarının eğitim verdikleri alanları ile (Teknik/Sosyal) uzaktan öğretimle ilgili görüş ortalamaları arasında ($t[159] = .417$; $p > .05$), ($t[124.775] = .418$; $p > .05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. *H0 Hipotezi kabul edilir.***Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanları ile Cinsiyet Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi**

H0= Cinsiyetin uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.

H1= Cinsiyetin uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 19 incelendiğinde ankete katılan öğretim elemanlarının cinsiyet bilgileri ile uzaktan öğretimle ilgili görüş ortalamaları arasında ($t[163]=0.157$; $p>.05$), ($t[160.475]=0.157$; $p>.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. H0 Hipotezi kabul edilir.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanları ile Ders Alma/Verme Tecrübeleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

H0= Ders alma/verme tecrübelerinin uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.
H1= Ders alma/verme tecrübelerinin uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 19 incelendiğinde ankete katılan öğretim elemanlarının uzaktan eğitim verme/ alma tecrübeleri ile uzaktan öğretimle ilgili görüş ortalamaları arasında ($t[149]=1.317$; $p>.05$), ($t[15.341]=1.512$; $p>.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. H0 Hipotezi kabul edilir.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanları ile Uzaktan Eğitim Vermeye İlişkin Eğitim Alıp Almadıkları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

H0= Eğitim alıp almama durumunun uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi yoktur.
H1= Eğitim alıp almama durumunun uzaktan öğretim hakkında görüşler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 19 incelendiğinde ankete katılan öğretim elemanlarının eğitim alıp almama durumunun ile uzaktan öğretimle ilgili görüş ortalamaları arasında ($t[160]=0.791$; $p>.05$), ($t[154.762]=0.788$; $p>.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. H0 Hipotezi kabul edilir.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puanları ile Öğretim Elemanlarının Unvanları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi (Anova Testi)

Tablo 20.

Uzaktan öğretim ölçeği puanları ile öğretim elemanlarının unvanları arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Anova Testi)

Unvan	N	X	ss	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P
Prof.Dr. (1)	18	2,5589	,83463	Gruplar Arası	4,557	6	,760		
Doç.Dr. (2)	26	2,8990	,50619	Gruplar İçi	79,694	153	,521		
Dr.Öğr.Üyesi (3)	19	2,8073	,59965	Toplam	84,251	159			
Öğr.Gör.Dr. (4)	30	2,9158	,80519					1,458	,196
Öğr.Gör. (5)	51	2,9454	,75397						
Araş.Gör. (6)	7	3,1429	,82069						
Diğer (7)	9	2,4102	,68068						
Toplam	160	2,8510	,72793						

H0 = Öğretim elemanı unvanlarının görüşlerin üzerinde etkisi yoktur.

H1= Öğretim elemanı unvanlarının görüşlerinin en az biri üzerinde etkisi vardır.

Tablo 20 incelendiğinde öğretim elemanlarının unvan bilgilerinin sorulara vermiş oldukları yanıtların ortalamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($F=1.458; p>.05$). H_0 Hipotezi kabul edilir.

Yapılan T testleri ile Anova testi sonuçlarına göre; öğretim elemanlarının demografik özellikleri ile ankete vermiş oldukları yanıtların ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretim elemanlarının eğitim verdikleri alanlar, cinsiyetleri, unvanları, uzaktan eğitim yolu ile daha önce ders verip vermedikleri ve bu konuda eğitim alıp almadıkları ankete verdikleri yanıtlara etki etmediği saptanmıştır.

Uzaktan Öğretim Ölçeği Puan Ortalamaları ile Öğretim Elemanlarının Bağımsız Değişkenlere Göre İlişkilerinin İncelenmesi (Regresyon ve Korelasyon Analizleri)

Öğretim elemanlarının vermiş oldukları cevaplar ile demografik özellikleri arasındaki anlamlılık düzeyleri ve ilişki yönleri regresyon ve korelasyon analizleri yapılarak incelenmiştir.

Alan Bilgisi ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelenmesi

Pearson Correlation analizine göre öğretim elemanlarının alanları (teknik-sosyal) ile ölçek puan ortalamaları arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde ($r=-.033; p<.05$) ilişki olduğu görülmektedir. Yapılan regresyon analizine göre öğretim elemanlarının alanları, görüşlerini %33 oranında etkilemektedir. $sig> 0.05$ olduğundan öğretim elemanları görüşleri ortalamaları ile alan bilgileri arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir.

Cinsiyet Bilgisi ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelenmesi

Pearson Correlation analizine göre öğretim elemanlarının cinsiyetleri ile ölçek puan ortalamaları arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde ($r=-.012; p<.05$) ilişki olduğu görülmektedir. Regresyon analizine göre öğretim elemanlarının cinsiyetleri, görüşlerini %12 oranında etkilemektedir. $sig>.05$ olduğundan öğretim elemanları görüşleri ortalamaları ile cinsiyetleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Unvan ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelenmesi

Pearson Correlation analizine göre öğretim elemanlarının unvanları ile ölçek puan ortalamaları arasında ($Sig:.058>.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Yapılan regresyon analizine göre öğretim elemanlarının unvanları görüşlerini %58 oranında etkilemektedir.

Ders Verme/Alma Tecrübesi ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelenmesi

Pearson Correlation analizine göre öğretim elemanlarının daha önce uzaktan ders verme ya da ders alma durumları ile ölçek puan ortalamaları arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde ($r=-.088; p<.05$) ilişki olduğu görülmektedir. Regresyon analizine göre öğretim elemanlarının tecrübeleri

görüşlerini %88 oranında etkilemektedir ancak sig>.05 olduğundan öğretim elemanları görüşleri ortalamaları ile daha önceden ders verip vermedikleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Uzaktan Eğitim Yoluyla Ders Verilmesi Hakkında Eğitim Alıp Almadıkları Bilgisi ve Ölçek Ortalaması İlişkilerinin İncelemesi

Pearson Correlation analizine göre öğretim elemanlarının uzaktan eğitim yoluyla ders verilmesi hakkında eğitim alıp almadıkları bilgisi ile ölçek puan ortalamaları arasında zayıf düzeyde ve negatif yönde ($r=-.062$; $p<.05$) ilişki olduğu görülmektedir. Regresyon analizinden eğitim alıp almadıkları bilgisinin görüşlerini %62 oranında etkilediği anlaşılmakta ancak sig>.05 olduğundan aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı gözlenmektedir.

Öğretim Elemanlarının Açık Uçlu Sorulara Verdikleri Yanıtların Değerlendirilmesi

Canlı Derslere Öğrencilerin Katılmama Nedenleri Ne Olabilir? Sorusuna Yapılan Yorumların Değerlendirilmesi

Öğretim elemanlarına sorulan açık uçlu sorulardan birincisi “Sizce Canlı Derslere Öğrencilerin Katılmama Nedenleri Ne Olabilir?” cevapları incelendiğinde 34 görüşte “ders kayıtlarının tekrar izlenme olanağı” şeklinde görüş bildirmiş, 39 öğretim elemanı “devam şartı aranmadığına” bağlamış, 32 görüşte “ekonomik durum, teknik alt yapı ve internet olanağı dolayısıyla” şeklinde yorumlarda bulunmuştur. 15 görüşte “iletişim, etkileşim olmayışı”, 5 görüş “motivasyon eksikliği”, 7 görüş içerisinde öğrencilerin “bir işyerinde çalışıyor olma” durumlarını göz önünde bulundurmuşlardır.

Genel itibarıyla bu sınıflandırma yapılmış olsa da, yorumların içerisinde; öğrencilerin eğitim hayatlarında rehavete kapıldıkları, canlı dersleri önemsemedikleri, rahat bir tavır içerisinde olmaları, sınavlarda nasıl olsa geçirim fikri, yüz yüze ortamındaki disiplinin sağlanamaması, derslere odaklanamamaları ve ders sırasında başka şeylerle meşgul olmaları, ilgisiz olup derse katılıma istekli olmayışları, eğitime yeterince vakit ayırmamaları, teknik imkanlara sahip olsalar bile zaman planlamalarını kendilerinin yapabiliyor olması, önyargılı olmaları, kamera açmaya çekinmeleri, dersleri sıkıcı bulmaları gibi sebepleri dahil etmişlerdir.

Tablo 21.

Canlı derslere öğrencilerin katılmama nedenleri ne olabilir? sorusuna yapılan yorumların değerlendirilmesi

Sizce Canlı Derslere Öğrencilerin Katılmama Nedenleri Ne Olabilir?	
Devam Şartı Aranmaması	39
Ders Kayıtlarının Tekrar İzlenme Olanağı	34
Ekonomik Durum, Teknik Alt Yapı ve İnternet Olanağı	32
İletişim, Etkileşim Olmayışı	15
Bir İşyerinde Çalışıyor Olma Durumu	7
Motivasyon Eksikliği	5

Uzaktan Eğitim Sürecinin Daha İyi Hale Getirilip Geliştirilebilmesi İçin Önerileriniz Nelerdir? Sorusuna Yapılan Yorumların Değerlendirilmesi

Öğretim elemanlarına sorulan ikinci açık uçlu “uzaktan eğitim sürecinin daha iyi hale getirilip geliştirilebilmesi için önerileriniz nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar birinci sorunun cevapları ile benzerlik göstermekte olup, 106 adet yorum bulunmaktadır. Edinilen verilerden 36 adedinde derslere devam zorunluluğu olması gerekliliği, 20 yorumda canlı derslerde öğrencilerin ses ve kamera ile katılımın teşvik edilmesi, 29 yorumda teknik alt yapı problemleri, teknoloji kullanımı ve yazılım/donanım problemlerinin ortadan kaldırılması konuları geçmiştir. 12 yorumda sınavlar üzerinde durulmuş, özellikle yüz yüze olmasının uzaktan eğitim sürecini geliştireceği, çeşitli soru bankaları hazırlanması gerektiği, canlı dersler esnasında kısa sınav ve testler uygulanması, ertesine kadar ödevler verilmesi, sınavlar uzaktan yapılacaksa kameraların açık tutulmasının zorunlu olması gerekliliği görüşleri belirtilmiştir. 10 yorumda uygulama içerikli, proje, teknik ağırlıklı derslerin uzaktan eğitime uygun olmadığı, sosyal ve teorik içeriklerin uzaktan olabileceği görüşleri bulunmaktadır. 8 yorumda öğrencileri motive etmeye yarayan etkinlikler yapılması, etkili iletişim yöntemleriyle çeşitli teşvikler yapılması, oyuncu, rekabet artırıcı özellikte eğitici ders materyalleri ile ilgi çekici hale getirilerek zenginleştirilerek desteklenmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur.

5 yorumda öğretim elemanlarının uzaktan eğitimle ilgili periyodik aralıklarla teorik ve uygulamalı olarak eğitim alması gerektiği, teknolojik görsel ve işitsel her türlü metot ve materyalin kullanımını öğrenmesinin öğrenciyi de motive edeceği yönünde görüşlerini bildirmişlerdir.

4 yorumda ders kayıtlarının sürekli sistemde tutuluyor olmasının canlı derslere katılım oranını düşürdüğü, ya belli bir zaman kalması gerektiği ya da izlenme sınırı konulması gerektiği yorumlanmıştır.

22 yorumda uzaktan eğitim uygulamasının kaldırılması gerektiği, sadece zorunlu olarak yüz yüze derslere gelemeyen (depresyonda, hasta gibi) öğrencilerin uzaktan eğitime devam edebileceği yönünde kısa ve net yanıt vermişlerdir.

2 yorum mevcut sistemin iyi işlediği yönünde görüş bildirirken 1 yorumda hibrit eğitimin teşvik edilmesi yönünde yorum yapmıştır.

1 yorumda öğrencilere uzaktan eğitim ile ilgili eğitim verilmesi gerektiği, derslere nasıl yaklaşmaları gerektiği ve neler yapmaları gerektiği konusunda bilgilendirilmelerinin gerekli olduğundan bahsedilmiştir. Diğer bir yorumda her ne kadar eşitliğe karşı olsa da uzaktan eğitim ile öğrenim görmek isteyenlerin bunun için ayrıca ücret ödemeleri gerektiği, böylelikle yüz yüze katılımın artacağı yönünde yorum bulunmaktadır.

Tablo 22.

Uzaktan eğitim sürecinin daha iyi hale getirilip geliştirilebilmesi için önerileriniz nelerdir? sorusuna yapılan yorumların değerlendirilmesi

Uzaktan Eğitim Sürecinin Daha İyi Hale Getirilip Geliştirilebilmesi İçin Önerileriniz Nelerdir?

Derse devam şartı aranmalı

36

Teknik alt yapı geliştirilmeli	29
Uzaktan eğitim uygulanmamalı	22
Kamera ile katılım sağlanmalı	20
Sınavlar yüz yüze yapılmalı, online olaksa kamera zorunlu tutulmalı	12
Sadece sosyal ve teori içerikli dersler uzaktan olmalı	10
Öğrenci motivasyonu artırılmalı	8
Öğretim elemanları periyodik olarak eğitim almalı	5
Kayıtlar sistemde sürekli tutulmamalı, kısıtlama konulmalı	4
Mevcut sistem iyi uygulanmakta	2
Hibrit Eğitim teşvik edilmeli	1
Öğrencilere uzaktan eğitimin uygulaması hakkında eğitim verilmeli	1
Uzaktan eğitim için ayrıca ücret alınmalı	1

Sizce Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri Nelerdir? Sorusuna Yapılan Yorumların Değerlendirilmesi

Bu soruda 120 adet yorum bulunmaktadır. Hemen hemen tamamında en büyük olumsuzluk olarak **“iletişim ve etkileşim olmaması”** ve bunun getirdiği olumsuzluklar ele alınmıştır. İletişim eksikliği, yetersizliği, derse katılımın sağlanamaması, öğretim elemanlarının öğrencilerini göremiyor olması, tepkilerinin bilinmemesi, derse katılımları için öğrencileri çekememe, göz teması kuramama, dinleyip dinlemediğinin anlaşılabilmesi, karşılıklı etkileşim sağlanamaması, derslerin daha çok tek taraflı ve anlatıma dayalı olduğu, soru-cevap yapılamaması, diyalog kuramama gibi çeşitli etkenler göz önünde bulundurularak iletişimin ve etkileşimin önemi üzerinde durulmuştur.

58 katılımcı **“derslere katılım”** hakkında yorumlarda bulunmuştur. Daha çok tek taraflı yürütülen derslerin öğretim elemanlarında monotonluk, bıkkınlık, iş yükü ve bürokrasi artışına sebep olduğu tam öğrenme olup olmadığı konusunda tereddüt yaşadıkları, karşılıklı tartışma, soru-cevap gibi yöntemlerin katılım olmaması nedeniyle kullanılmadığı, öğrenci ve öğretim elemanında motivasyon düşüklüğü yarattığı, buldukları ortamdaki dolaylı derse katılımın gerçekleşemediği durumların da söz konusu olduğu, bazılarının ise dersi açarak dinlemedikleri gibi olumsuz etkileri üzerinde durulmuştur.

40 yorumda **“uygulanmalı ve teknik içerikli derslerde yetersiz”** olduğu ele alınmıştır. Proje, tasarım, saha çalışmaları, grup çalışmaları, atölye çalışmaları, el becerisi kazandırılması gibi ders içeriklerinin yapılamaması, videolardan izlemenin yeterlilik ve yetkinlik kazandıramayacağı, konsantrasyon ve ilgilerini de azalttığı yönünde görüşler bulunmaktadır.

35 yorumda **“sınavlar”** üzerinde yoğunlaşmış, online ya da ödev şeklinde yapılmasının suiistimallere sebep olduğu, kopya girişimlerini, adil bir ölçme değerlendirme sisteminin kullanılmamasını ve yeterli güvenlik önlemleri olmadığı konularında buluşmuşlardır.

28 yorum **“sosyalleşme”** üzerinde durmuştur. Üniversite öğrencilerinin sosyal ve kültürel olarak kendilerini geliştiremedikleri, kurum aidiyetini kazanamadıkları, motivasyonlarını düşürdüğü gibi etkileri ele alınmıştır.

21 katılımcı yorumunda uzaktan eğitimde katılımın yeterli olmaması, kayıtların sürekli açık konumda olsa da izlenirlik sayılarının düşük olduğu, iletişimden ve etkileşimden yoksun olduğu, özellikle sayısal, teknik ve uygulama içeren derslerin veriminin düştüğü yorumlanmıştır.

20 katılımcı yorumunda **“teknolojik alt yapı ve internet bağlantısı”** sorunları nedeniyle derse devam sayılarının etkilendiği, kamera ve mikrofona sahip olmayan öğrenci sayısının fazla olduğu belirtilmiştir.

18 yorumda özellikle sınavlar başta olmak üzere yürütülen dersler için **“disiplin”** sağlama da zorluk yaşandığı, **“kontrol ve denetim”**in azlığı olumsuz yön olarak bildirilmiştir.

7 yorum özellikle uzaktan öğretimde öğrencilerinden yeterli dönüt alamadıkları bu nedenle geri bildirimlerin yetersiz olduğu, katılım az olduğundan canlı derslerde bunu sağlamadaki güçlükten bahsetmiş, platform ve e-posta yolu ile geri bildirim aldıklarını belirtmişlerdir.

6 katılımcı uzaktan eğitim ile ders vermenin **iş yükünü** arttırdığı, çeşitli **bürokratik engellerle** karşılaştıklarını da belirtmiştir. 5 katılımcı üniversitelerde uzaktan eğitime **tamamen olumsuz** baktığını belirtmiş iken 1 katılımcı olumsuz bir yanı olmadığı yönünde yorumda bulunmuştur.

Tablo 23.

Sizce uzaktan eğitimin olumsuz yönleri nelerdir? sorusuna yapılan yorumların değerlendirilmesi

Sizce Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri Nelerdir	
İletişim ve Etkileşim	95
Derse Katılım ve Devam Durumu	58
Uygulama / Sayısal /Teknik İçerikli Dersler	40
Sınav	35
Motivasyon / Dikkat	28
Sosyalleşme	24
Verimlilik	21
Alt Yapı / İnternet Bağlantısı	20
Kontrol / Denetim / Dsiplin	18
Rehavete Kapılma / İlgisizlik	14
Geri Bildirim Alamama	7
İş Yüğü ve Bürokrasi	6
Tamamen Olumsuz	5

Likert Ölçeğinde Sorulan Her Bir Sorunun Frekans Değerleri ile Ortalama Değerleri Analizi

Değer Aralığı

0.0 – 1.4

1.5 – 2.4

2.5 – 3.4

3.5 – 4.4

4.5 – 5.0

Değer Anlamı

Hiç Katılmıyorum

Katılmıyorum

Orta Düzeyde Katılıyorum

Katılıyorum

Kesinlikle Katılıyorum

Gümüş, T., Karaca Akkan, L. Ö. ve Gürsoy, B. (2023). Ege bölgesindeki meslek yüksekokulları öğrencileri ile öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkında görüşlerinin sayısal değerlendirilmesi ve karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (2), 1433-1466.

DOI. 10.51460/baebd.1394408

Tekrarlı/Kayıttan İzleme Yarar Sağlar

Öğrencilere dersi tekrarlı izlemenin yarar sağladığına ilişkin yöneltilen soruya ilişkin yanıtların ortalama değeri 3.8, kayıtlardan izlenmenin sevildiği yönündeki ortalama değer 3.5 barajında olduğu; öğretim elemanlarına yöneltilen tekrarlı izlemenin avantaj olduğu, esneklik ve kalıcılık sağladığı yönündeki sorulara ilişkin yanıtların ortalaması 3.1 barajında kaldığı öğrencilerin kayıttan izlemeye daha olumlu yanıtlar verdiği tespit edilmiştir.

Zaman Daha Verimli Kullanılmaktadır

Zamanın daha verimli kullanılabilmesine ilişkin yanıtların ortalaması öğrencilerde 3.4, öğretim elemanlarında 3.0 barajında kaldığı, öğrencilerin zamanı daha verimli kullandıklarına yönelik olarak öğretim elemanlarından daha olumlu yanıtlar verdikleri görülmektedir.

Zaman ve Mekân Kısıtlamasının Olmaması Esneklik ve Süreklilik Sağlar

Zaman ve mekân kısıtlaması olmadığından esneklik ve süreklilik sağladığına ilişkin yanıtların ortalamaları öğrencilerde 3.4, öğretim elemanlarında 3.2 barajında kaldığı, öğrencilerin uzaktan eğitim sistemi ile zaman ve mekân kısıtı olmadan eğitimlerine esneklik ve süreklilik kazandırdığına ilişkin öğretim elemanlarına göre daha olumlu yanıtlar verdikleri görülmektedir.

Eğitime Daha Fazla Zaman Ayırım

Öğrencilerin yüz yüze eğitime göre daha fazla ders çalıştıklarına ilişkin yanıt ortalaması 3.1, öğretim elemanlarının daha fazla iş yükü oluşturduğuna ilişkin yanıt ortalaması 3.0 şeklinde yaklaşık değerlerle karşılaşılmıştır. Öğrencilerin ne katılıyorum ne katılmıyorum aralığında kalan orta düzeyde katılıyorum puan aralığı yüz yüze sistemine göre uzaktan eğitimde de aynı oranda ders çalışmaya zaman ayırdıkları, öğretim elemanlarının da öğrencilere göre az bir fark ile daha olumlu yanıtlar vererek eğitime verilen zaman miktarında farklılık göstermedikleri görülmektedir.

Uzaktan Eğitim Sistemi Daha Etkilidir

Yüz yüze eğitime göre uzaktan eğitimin daha etkili olduğu görüşüne öğrenciler 2.8 ortalamaya sahip iken öğretim elemanları 1.8 ortalamada yanıt vermiştir. Öğrenciler uzaktan eğitimin etkili olabileceği konusunda orta düzeyde katılıyorum değerine sahiptir ancak öğretim elemanlarını eğitimin uzaktan olduğu durumda yüz yüze eğitime göre etkili olabileceği görüşüne katılmadıklarını beyan etmişlerdir.

Bazı Dersler Uzaktan Olabilir

Öğrencilerin yüz yüze, uzaktan ve hibrit sistemlerde öğrenim gördüğü süreçte uygulanan anketlerde bazı derslerin uzaktan verilmesine ilişkin yanıtların ortalama değeri öğrencilerde 3.4 ve öğretim elemanlarında 3.0 olduğu görülmüştür. Öğrencilerin anketin açık uçlu sorulara verdikleri

yanıtlarında da teorik, sosyal ve uygulaması olmayan derslerin uzaktan eğitim yolu ile verilebileceği konusunda fikir birliğine sahip oldukları, öğretim elemanlarına göre konuya daha olumlu yaklaşıtları görülmektedir.

Tüm Dersler Uzaktan Olsun

Öğrencilere yöneltilen tüm dersleri okula gelmeksizin uzaktan alma istekleri ortalaması 2.9 iken, öğretim elemanlarına yöneltilen tüm derslerini uzaktan verme istekleri ortalaması 2.0 olarak tespit edilmiştir. Ne katılıyorum ne katılmıyorum değerinde olan öğrenci ortalaması bazı öğrencilerin tamamen uzaktan eğitim sistemini tercih ederken diğerlerinin yüz yüze eğitimi tercih ettikleri de söylenebilir. Öğretim elemanlarının genel ortalaması itibarıyla tüm derslerin uzaktan verme fikrine katılmadıkları açıkça görülebilmektedir.

Uzaktan Eğitim Yoluyla Hiçbir Şey Öğrenemiyorum

Öğrenciler bu soruya ölçekte 2.7 ortalama değerinde yanıt verirken, öğretim elemanları 3.9 katıldıklarına ilişkin yüksek bir değer kazandırmışlardır. Öğrenciler uzaktan eğitimde yüz yüze eğitime göre kesin bir şekilde hiçbir şey öğrenemiyorum demiyor ne katılıyorum ne katılmıyorum şeklinde kararsızlığı da ifade eden orta düzeyde katılıyorum paydasında buluşmaktadırlar. Oysa öğretim elemanları yüz yüze eğitime göre uzaktan eğitimde öğrencilerin hiçbir şey öğrenemediklerine ilişkin fikre katıldıkları yönünde beyanda bulunmuştur.

Öğretim Elemanları Yeterli Kaynak ve Materyal Kullanmaktadır

Öğrenciler öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sistemiyle derslerinde yeterli kaynak ve materyal kullandıklarına ilişkin görüşe 3.5 ortalama ile katıldıklarını bildirmişlerdir. Öğretim elemanları sunum kabiliyetlerine ve görsel teknik kullanımlarının eğitimde etkili bir şekilde kullanıldığına ilişkin 3.2 ortalama, teknolojiyi daha fazla kullandıklarına ilişkin 3.4 ortalama ile katıldıklarını bildirmekle birlikte sistemin işitsel ve görsel olarak desteklendiği yönündeki fikre 2.7 ortalama yanıt verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin teknolojiyi kullanma ve materyal kullanma da öğretim elemanlarından daha olumlu bakış açısına sahip oldukları görülmektedir.

Öğretim Elemanları Uzaktan Eğitimi Başarılı Bir Şekilde Yürütmektedir

Öğrencilerin öğretim elemanlarının süreci başarılı bir şekilde yürüttüklerine ilişkin soruya 3.4 ortalama değerinde katıldıkları görülürken, öğretim elemanlarına yöneltilen iş verimliliğini artırdığı konusu 2.6 ortalama kalmaktadır. Öğrencilerin, öğretim elemanlarına göre uzaktan eğitim sürecinde eğitimciler hakkında daha olumlu bakışa sahip olduklarını göstermektedir.

İletişim Yeterli Düzeydedir

Öğrencilerin öğretim elemanları ile yeterince iletişim kurabildiklerine ilişkin görüşe katılım düzeyi 3.4 ortalama iken, öğretim elemanları ders verdikleri öğrencilere yeterince ulaşabiliyorum

görüşüne 2.7 ortalamada katıldıklarını bildirmişlerdir. Aralarında yeterli düzeyde iletişim kurulabildiğine öğrenciler daha olumlu bakmaktadır.

Yeterince Geri Bildirim Alınabilmektedir

Süreçte aktif olarak geri bildirim alabildiklerine ilişkin görüşe öğrencilerin 3.4 ortalama ile katıldıkları görülürken, öğretim elemanları öğrencilerden aktif geri bildirim alabildiklerine ilişkin görüşte 2.6 puan ortalamasında yer almaktadır. Bu da öğretim elemanlarının daha yüksek düzeyde öğrencilerine aktif olarak geri bildirimde bulduklarını göstermektedir.

Sınavlar Yüz Yüze Uygulanmalıdır

Eğitim sisteminin hibrit ya da uzaktan olma durumunda sınavların yüz yüze olması gerekliliği konusunda öğrenciler görüşe 2.6 ortalama ile orta düzeyde katıldıklarını beyan ederken, öğretim elemanları sınavların yüz yüze olması gerekliliği konusunda 4.3 ortalama düzeyinde katıldıkları yönünde hem fikirdirler.

Sınav Sistemi Güvenilirdir

Uzaktan eğitimde sınavların yapılış biçimi ve güvenilirliği öğrenciler tarafından 2.6 orta düzeyde katılıyorum barajında seyrederken, öğretim elemanları uzaktan eğitim sistemi sınavları için güvenilirlik konusunda 1.6 ortalama puan vermişlerdir. Öğretim elemanları uzaktan eğitim sisteminde eğitim verilse dahi sınavların yüz yüze olması gerekliliği konusunda fikir birliği içindedir. Bu konuda açık uçlu sorularda çok sayıda yorum bulunmakta ve sınavların ödev şeklinde yapılmasının kontrol ve disiplin bakımından olumsuz yönü ile değerlendirmede bulunmuşlardır.

Sonuç ve Öneriler

2019 yılı itibariyle küresel olarak yaşadığımız pandemi diğer alanlarda olduğu gibi eğitim sistemi üzerinde de değişiklikler yapma zorunluluğu ortaya çıkarmış, kesintiye uğratmamak adına uzaktan sürdürülmesine karar verilmiş ve bu süreçte çeşitli arayışlara, değişimlere ve sürekli geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır. 2023 yılında Türkiye’de yaşanan büyük deprem felaketi nedeniyle henüz yüz yüze eğitime geçme kararı alınmış iken, uzaktan ve hibrit olarak eğitim sürdürülmüştür. Bu durumdan hem öğrenim gören hem de eğitim verenler etkilenmiş, bu konu üzerine çok sayıda ve farklı bakış açılarıyla araştırma ve çalışmalar yapılmıştır. Gerçekleştirdiğimiz bu çalışmada ara eleman yetiştiren iki yıllık önlisans öğrencileri ile öğretim elemanlarının uzaktan eğitim konusunda görüşleri toplanmış, hem istatistiksel betimlemeleri yapılmış, ilişkileri incelenmiş hem de yapmış oldukları yorumlar değerlendirilerek iki yönlü karşılaştırmalar yapılmıştır.

Yapılan analizlerin sonucunda öğrencilerin okudukları sınıf ile ölçekte verilen yanıtlar arasında güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanırken, okudukları alan ve kayıt şekilleri arasında herhangi bir ilişkiye rastlanmamıştır. Cinsiyetleri, yaş aralıkları, öğrenim türleri ile ölçek arasında istatistiksel olarak anlamlı ancak zayıf düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarına Gümüş, T., Karaca Akkan, L. Ö. ve Gürsoy, B. (2023). Ege bölgesindeki meslek yüksekokulları öğrencileri ile öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkında görüşlerinin sayısal değerlendirilmesi ve karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14 (2), 1433-1466.*
DOI. [10.51460/baebd.1394408](https://doi.org/10.51460/baebd.1394408)

uygulanan anket verilerine göre demografik özelliklerinden cinsiyetleri, eğitim verdikleri alan, daha önce ders verip vermedikleri, uzaktan eğitim ile ilgili herhangi bir eğitim alıp almadıkları ve sahip oldukları unvanlarının ölçekte verilen yanıtlara etki etmediği gözlenmiştir.

Açık uçlu sorularda öğrenci katılımcıların 0.30'u uzaktan eğitimin devam etmemesi, öğretim elemanı katılımcıların 0.21'i yüz yüze eğitimine dönülmesi yönünde net yorumlarda bulunmuştur. Öğrenciler ve öğretim elemanları görüşlerine göre; uzaktan eğitim ile zamanı daha verimli kullandıkları, zaman ve mekan kısıtlaması olmadığından eğitimin süreklilik arz etmesi, öğrencilerin daha fazla ders çalışırken öğretim elemanlarına daha fazla iş yükü getirdiği, teorik ve sosyal içerikli derslerin uzaktan olabilirliği, öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sürecini başarılı bir şekilde yürüttükleri, iletişimlerinin ve birbirilerine geri bildirimlerinin sağlandığı konularında orta düzeyde katılıyorum cevapları ile hem fikir oldukları gözlenmiştir. Ancak tekrarlı izlemenin fayda sağladığı, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre daha etkili olduğu, tüm derslerin uzaktan olabileceği, uzaktan eğitim ile hiçbir şey öğrenemedikleri, sınavların yüz yüze olması gerekliliği, öğretim elemanlarının yeterli kaynak ve materyalleri kullandıkları, sınavların güvenilirliği görüşlerinde fikir ayrılıkları ya da görüş ortalama değer farklılıkları bulunduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin derslerde devam zorunluluğu olmaması, kayıtlardan izleme ve tekrar etme olanakları bulunduğu için canlı derslere katılımın az olduğu saptanmıştır. Eğitimin uzaktan sürdürüldüğü durumlarda ders devam şartı aranmasının katılımı artıracacağı, kayıtlarda tutulsa dahi ders içi etkinliklerin, iletişim ve uygulamaların motivasyonu da artıracacağı düşünülmektedir. Öğretim elemanlarının süreci başarılı bir şekilde yürüttükleri öğrenciler ve kendileri tarafından kabul edilmekle birlikte, uzaktan iletişim ve etkileşimin yüz yüze olduğu kadar etkili olmadığı, motive olamadıkları yönünde benzer yorumlarda bulunulmuştur. Bu yönden değerlendirildiğinde uzaktan yürütülen derslerde öğretim elemanı ve öğrencilerin kamera açması teşvik edilmeli, bu sayede katılımın ve verimliliğin artacağı, kayıtlardan izlerim rahatlığının ortadan kalkacağı öngörülmektedir.

Uygulama dersleri üzerine çok sayıda eleştiri yapılması öğrenim çıktılarının sağlanması bakımından teorik kısmı uzaktan verilse dahi, görsel ve işitsel etkinlik, el becerisi gerektiren uygulamaların yüz yüze yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur. Aynı zamanda sınavlar için yapılan yorumlarda ödev şeklinde yapılmaması, yeterli güvenlik önlemlerin alınması, sınavların online ortamda kamera karşısında yapılması zaruriyetinin gerekliliğini düşündürmüştür.

Teknik alt yapı, sistemsel problemlere üniversiteler tarafından çözüm sağlanmakla birlikte kişisel internet bağlantı sorunları ve teknolojik cihazların eksikliği yönündeki sıkıntıların yönetimsel olarak giderilmesi, burs ve benzeri maddi kaynaklar ile desteklenmesi önerilmektedir.

Teşekkür

Bu çalışmada istatistiksel verilerin değerlendirme ve kontrol aşamalarında yardımlarını esirgemeyen Dokuz Eylül Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç.Dr.Onur DOĞAN'a teşekkürü borç biliriz.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (2),1433-1466.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (2), 1433-1466.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Ali, F. D. A. (2021), The Students' Perception on the Implementation of Online Distance Learning Among the Foundation Students of Universiti Selangor, *Asian Journal of Research in Education and Social Sciences*, III, 3: 177-184.
- Allen, I. E. ve Seaman, J. (2017), *Digital Learning Compass: Distance Education Enrollment Report: 2017*, Babson Survey Research Group, <https://onlinelearningsurvey.com/reports/digitallearningcompassenrollment2017.pdf>
- Almaghaslah D., & Alsayari, A. (2020), The e-Effects of the 2019 Novel Coronavirus Disease (COVID-19) Outbreak on Academic Staff Members: A Case Study of a Pharmacy School in Saudi Arabia, *Risk Management and Healthcare Policy*, 13: 795-802.
- ALPAR Reha; (2013), *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Yöntemler*, Detay Yayıncılık Dördüncü baskı.
- Attri, A. K. (2012), Distance Education: Problems and Solutions, *International Journal of Behavioral Social and Movement Sciences*, I,4: 42-58.
- Aydemir, M. (2018), *Uzaktan Eğitim Program, Ders ve Materyal Tasarımı*, Ankara: Eğitim Yayınevi
- Bertiz, Y., Kırmacı, Ö., Aslan, B., Acil Durum Uzaktan Öğretim Sürecinde Bir Üniversite Profili, *Trakya Eğitim Dergisi*, XIII, 1: 620-635
- Bozkurt, A., & Uçar, H. (2018). E-Öğrenme ve e-Sınavlar: Çevrimiçi Ölçme Değerlendirme Süreçlerinde Kimlik Doğrulama Yöntemlerine İlişkin Öğrenen Görüşlerinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV, 2: 745-755.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012), *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve Lisrel Uygulamaları*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- De Paepe, L., Zhu, C., & DePryck, K. (2018), Drop-out, Retention, Satisfaction and Attainment of Online Learners of Dutch in Adult Education, *International Journal on e-Learning*, XVII, 3: 303-323.
- Demir, F., & Özdaş, F. (2020), Covid-19 Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, XLIX, 1: 273-292.
- Dönmez, E. (2021), Uzaktan Eğitimde, Eğitim Kime Uzak Kime Yakın: Kültürel Sermaye Penceresinden Bir Analiz, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, IX, 17: 176-190.
- Gewin, V. (2020), Covid-19 Bekletilirken Öğretimi Çevrimiçi Taşımak İçin Beş İpucu, *Doğa*, 580: 295- 296.
- Gürsoy, B., Akkan, L.Ö., Gümüş, T. (2021), Bir Meslek Yüksekokulunda Yüz Yüze, Karma ve Uzaktan Eğitim Dönemlerinde Başarı Oranlarındaki Değişimlerin Değerlendirilmesi, *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, IV, 2: 1-5. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eyyad/issue/67877/966714>
- Hillier, M. (2014), The Very Idea of e-Exams: Student (pre) Conceptions, In *Australasian Society for Computers in Learning in Tertiary Education Conference*, Sydney, Australia.
- Jacqueline, L., & Smita, G. (2001), Education at the Crossroads: Online Teaching and Students' Perspectives on Distance Learning, *Journal of Research on Technology in Education*, XXXIV, 1: 51-57.
- Karataş, E. (2003), Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Öğrenme Deneyimlerinin Eşitliği, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, II, 3: 91-104.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*, Ankara: Pegem.
- Kışla, T., (2005). *Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları, Yüksek Lisans Tezi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- King, C., Guyette, R. & Piotrowski, C. (2009), Online Exams and Cheating: An Empirical Analysis of Business Students' Views, *The Journal of Educators Online*, VI, 1.
- Lanier, M. (2006), Academic Integrity and Distance Learning, *Journal of Criminal Justice Education*, XVII, 2: 244-261.
- Moore, M.G. ve Kearsley, G. (1996), *Distance Education: A Systems View*, Wadsworth Publishing Company.

Gümüş, T., Karaca Akkan, L. Ö. ve Gürsoy, B. (2023). Ege bölgesindeki meslek yüksekokulları öğrencileri ile öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkında görüşlerinin sayısal değerlendirilmesi ve karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (2), 1433-1466.
DOI. [10.51460/baebd.1394408](https://doi.org/10.51460/baebd.1394408)

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (2),1433-1466.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (2), 1433-1466.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Özmen, Z. (2010). Bir Lisansüstü Öğrencisinin Telekonferans ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları Dersindeki Deneyimleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 1, 2: 217-232. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turkbilmat/issue/21561/231428>
- Ramos-Morcillo A.J, Leal-Costa, C., Moral-García J.E & Ruzafa-Martínez, M. (2020), Experiences of Nursing Students During the Abrupt Change From Face-to-Face to e-Learning Education During the First Month of Confinement Due to COVID-19 in Spain, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, XVII, 15: 5519.
- Ridei, N., Shevchenko, I., Tytun, O., Pozharytskyi, O., & Hensitska-Antoniuk, N. (2021), Problems of Students' Assessment in the Process of Distance Learning (On the Example of the EU Countries), *Laplace em Revista*, VII, (Extra-C), 1-9.
- Krisnawati, D., Mei, R. T. D. And Puspitaningtyas,A. (2019), Development Strategy of Study Programs in Higher Education to Respond the Fourth Industrial Revolution: SWOT Analysis, *Russian Journal of Agricultural and SocioEconomic Sciences*, 1, 85: 53-61. doi: 10.18551/rjoas.2019-01.06
- Schlosser,CA ve Simonson, M. (2002). *Uzaktan Eğitim: Tanımı ve Terimler Sözlüğü*, IAP.
- Serçemeli, M. (2016), Muhasebe Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım Önerisi: Ters Yüz Edilmiş Sınıflar, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, LXIX: 115-126.
- Telli, S. G., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve Çevrim İçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, III, 1: 25-34.
- Valentine, D. (2002), Distance Learning: Promises, Problems, and Possibilities, *Online Journal of Distance Learning Administration*, V, 3: 1-11
- Yenal, Ç. (2009). *Uzaktan Eğitim, Yüksek Lisans Tezi*, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Wang C, Cheng Z, Yue XG, McAleer M. (2020). Risk Management of COVID-19 by Universities in China, *Journal of Risk and Financial Management*, XIII, 2: 1-6

Gümüş, T., Karaca Akkan, L. Ö. ve Gürsoy, B. (2023). Ege bölgesindeki meslek yüksekokulları öğrencileri ile öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkında görüşlerinin sayısal değerlendirilmesi ve karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (2), 1433-1466.
DOI. [10.51460/baebd.1394408](https://doi.org/10.51460/baebd.1394408)